

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Thomae Młodzianowski, Polonie, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Metaphysica, Logica, Octo Libris Physicorum, Generatione, Corruptione
Et Anima

Młodzianowski, Tomasz
Moguntiae Et Dantisci, 1682

Quæstio III. De inceptione & desitione motus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95667)

excedit, nec inde sequetur, motum illum fuisse in instanti, quia sicut corpus illud, per partes recedit, nec habet vim, nisi determinatæ celeritatis principiandæ, ita, & per partes succedit aer.

QUÆSTIO III.

De inceptioe, & desitione motus.

HÆc quæstio, ad multas materias Theologicas, & Philosophicas, intellectu est necessaria, quod tamen difficillimum erit, deducetur per motum Corollarii, ex materia, de quantitate.

DIFFICULTAS I.

Premittuntur quædam.

PRÆMITTO primò. *Eaque hic dicuntur, de Inceptione & desitione motus, proportionaliter applicanda sunt, de ipsis terminis motus.* Et quia, termini motus, interdum sunt res permanentes, interdum successivæ, hinc & motus, alii sunt permanentes, alii successivi. Rursus, ex permanentibus, alii sunt termini indivisibiles, & quoad se, & quoad modum incipiendi, & desinendi, quomodo incipiunt & desinunt, anima, Angelus, actus intellectus; alii verò sunt divisibiles quidem quoad se, tamen indivisibiliter incipiunt, ut visio, phantasma materiale, &c. Jam verò, quod attinet ad terminos motus successivi; isti interdum sunt successivi per se, tam quoad modum incipiendi, quam quoad suam entitatem, quale est tempus, motus localis, alii successivi, quoad modum incipiendi, idque per accidens, eò quod toti simul, incipere potuerint, ita v. g. dum intenditur gratia, motus ille, quemadmodum, est successivus, quia, tota simul intentio gratiæ produci potuit, & de his omnibus, in præfenti dicendum.

PRÆMITTO secundò: *In hac Materia attendendum est*, tam quoad formas substantiales, quam quoad accidentales, impossibiles, sive quoad se, ut est, odium, & amor, sive impossibiles, quoad intensionem, qualis est oppositio, inter summum calorem, & frigus; attendendum inquam est primò, ut talis, ipsis, modus incipiendi, & desinendi tribuatur, vi cuius, non sequatur, duas esse formas in subiecto simul, sive sint illæ substantiales, sive impossibiles accidentales. Secundò attendendum est, ne ex modo incipiendi, & desinendi, sequatur esse aliquod instans, quo materia, sit sine ulla forma substantiali.

PRÆMITTO tertio. *Modos istos incipiendi, vel desinendi, dividi in intrinsecos, & extrinsecos.* Intrinseci modi, sive desinendi, sive incipiendi, important semper esse: Modi autem desinendi & incipiendi extrinseci, semper important non esse, pro tunc, cum incipiunt, vel desinunt. Dicuntur autem modi desinendi per esse, pro tunc, dicuntur inquam, modi intrinseci, quia i-

psum esse, illis ipsis instantibus intrinsecatur, & est, esse illorum terminorum, tunc, cum est esse ipsarum interceptionum & desitionum, sicut è contra, modi incipiendi & desinendi, qui sunt per non esse, pro tunc dicuntur extrinseci, quia illis, non intrinsecatur esse.

PRÆMITTO quarto: *Quando aliquid, incipit intrinseci, vera est de illo, hæc propositio: Nunc est tempore antecedenti, non erat, ubi esse formæ, & esse illius instantis principiati, secum intrinsecatur, quando autem aliquid desinit intrinseci, verum est de illo dicere: Ultimò est, tempore sequenti non erit, ubi desitio, adhuc intrinsecatur, cum esse. Quando autem aliquid incipit extrinseci, verum est de illo dicere: Nunc ultimum non est, immediatè post erit, ubi inceptio non habet intrinsecatum sibi esse, sed sequelam tantum, esse immediatè futuri importati, etiam desinat extrinseci, verum est de illo dicere: Primò non est, immediatè antè fuit: diciturque hic modus, existendi extrinseci, quia non involvit esse.*

PRÆMITTO quinto. *Præter hos modos incipiendi, & desinendi, comminisci aliquos, modum incipiendi, & desinendi, in tempore indeterminato, quod licet indeterminatum sit, antecedit tamen certum aliquod, v. g. ultimum durationis instans, & ita dicunt. Si Deus formaret tale præceptum, fac amoris actum, ante ultimum instans tuæ vitæ, non servando illud præceptum, peccaret mortaliter homo, & tamen desitio gratiæ, & inceptio peccati, in nullo sit tempore determinato, quia quodcumque determinatum tempus, cum sit divisibile, non importat obligationem, si enim divisibile est, nondum est immediatum, ante ultimum instans vitæ, præceptum autem erat, de eliciendo actu in tempore, immediatè antecedente instans mortis, quia aliàs daretur instans, ante instans. Ergò, peccabit in tempore indeterminato, nihil enim aliud excogitari potest.*

RESPONDET primò Konin: *Quòd sit peccaturus, ante instans, inter quod, & inter ultimum instans vitæ, intercedit tempus, sed ita breve, ut in illo, moraliter loquendo, non possit impleri præceptum, ad quod humano modo explendum, requiritur tempus majus.*

NON SATISFACIT hæc responsio. Nam demus, Angelo impositum hoc præceptum, quando ille Angelus peccabit? non peccabit in instanti, antecedente ultimum instans vitæ, aliàs dabitur instans, ante instans, non in instanti, post quod intercedit tempus, quia adhuc illo tempore, posset Angelus implere præceptum, non in certa aliqua parte temporis, quia post illam certam partem, adhuc est aliquid temporis, ergo illo adhuc impleri præceptum potest. Quando ergo ille Angelus peccabit?

RESPONDET secundò Lugo, disp. 4. de Sacram. Sect. 6. *Illud præceptum non posse dari, quia præceptum*

ceptum importat obligationem, obligatio ligationem subditi, ad aliquid, quod nisi faciat, peccet, hæc ligatio subditi, importat redactionem ad talem statum, in quo citra peccatum, aliud facere non possit, tunc autem, inquit, ideo non ita se haberet, quia in quolibet instanti, vel in qualibet parte temporis, posset adhuc differre, si vellet, ergo nunquam obligaretur.

NON SATISFACIT hæc responsio, in principiis, tenentium, componi tempus ex indivisibilibus, quia datur instans, immediate antecedens instans vitæ. Non satisfacit etiam in principiis tenentium componi tempus, ex partibus infinitum divisibilibus, quia datur saltem instans ultimum vitæ, cur ergo tunc non obligabit hoc præceptum.

RESPONDETUR tertio: Peccatum illud hominem, in tempore indeterminato. *Hæc Responsio*

NON SATISFACIT. Tum quia nullæ dantur istæ partes indeterminatæ, ut dictum supra. Tum quia, datis partibus, ipsis indeterminatis, non salvabitur difficultas adlata: quia etiam illa pars incerta, & indeterminata; quæ tu, dicis incipere peccatum, & desinere gratiam, adhuc est divisibilis, adeoque poterit posterius, committi peccatum, & desinere gratia. Tum quia, hæc responsio, præjudicat scientiæ Dei, quia, ex illa sequitur, Deum nescire, quando aliquid primo fiat, quia nescit, quando primo subtrahit concursus conservativum gratiæ, subtrahit enim illum, ut tu dicis, in tempore incerto.

Irresolvatur tota doctrina præmissi quarti.

ASSERO primo: *Non dari ullam inceptionem, & definitionem, in tempore indeterminato.*

RATIO, quia nullæ dantur, partes temporis indeterminatæ.

ASSERO secundo: *Possit Deum, hoc imprimis modo, prædictum præceptum ferre, volo, ut instanti, immediate antecedenti, elicias actum, tuncque antecedenti instanti, ipsum instans mortis, peccabitur.*

RATIO, quia, si hoc non posset fieri, ideo non posset fieri, quia sequeretur, instans post instans, hoc non tenere, alibi dicta, suadent.

ASSERO tertio: *Possit Deum, hoc alio modo, prædictum præceptum formare, volo, ut in tempore immediate antecedenti, instans mortis, elicias actum, & tunc, ille actus, obligabit, in minimo Physico temporis: quod, si dividas, non erit jam tempus, & est immediatum instanti mortis, quia, post hoc minimum Physicum temporis, non est dare quidquam temporis.*

Et quia decidenda sunt inceptiones, & definitiones, conformiter ad hanc doctrinam, ut illa in compendio representetur.

TENERI posset: Tempus Mathematicè acceptum, componi ex indivisibilibus, ita tamen, ut tempus acceptum sic, non sit nemine cogitante, sub formalitate Mathematici; sed tan-

tum objectivè, & fundamentaliter, in quantum, rerum duratio, fundat veritatem, hujus propositionis: Nunc est. Quod si, illud tempus non est, nemine cogitante, nec compositio illius, erit nemine cogitante. Tempus autem, Philosophicè acceptum, componitur ex minimis Physicis, quæ si dividas, jam non poterunt habere rationem prioris, & posterioris, adeoque nec quantitatem sibi debitam, & hoc tempus, est nemine cogitante, ita, ut in illo, his, quæ fiunt in instanti, nihil omnino proportionatum, respondeat. Ut alia hujus materiæ pernoscantur. *Sic*

DIFFICULTAS II.

Quid tenendum?

IN communi sententia; circa inceptionem rerum permanentium hæc est.

PRIMA DIFFICULTAS. Non possunt incipere intrinsecè, & desinere extrinsecè, formæ substantiales, eodem instanti, quia secundum explicationem horum terminorum, verum esset dicere, de forma desinenti, Nunc ultimò est; & de forma incipienti, Nunc primò est: hoc autem dici non potest, quia aliàs eodem instanti, duæ formæ substantiales, eandem materiam informarent. Quod ipsum probatur, quia erit adhuc illa forma, de qua verum est dicere; Nunc ultimò est, quia si pro illo instanti, non esset, falsa esset propositio, ultimò est, quia difformis objecto, affirmando scilicet esse, quod non est. Ex altera parte, esset etiam illa forma, de qua verum est dicere; Nunc primò est, quia si illa forma, non esset, illa propositio vera non esset, utpote difformis objecto. Non possunt etiam formæ substantiales, in uno instanti intrinsecè incipere, & desinere, in alio sequenti, quia jam dabitur contra principia communis sententiæ, instans post instans, Non possunt etiam formæ substantiales, desinere ita, ut inter inceptionem, aliàs formæ substantialis, intercedat tempus, quia aliàs illo intercedente tempore, daretur materia, spoliata omni formâ substantiali.

SECUNDA DIFFICULTAS est, in communi sententia, quod scilicet, non possint formæ substantiales (idemq; judicium, de impossibilibus) incipere intrinsecè, & desinere extrinsecè.

RATIO. Illo instanti, quo verum est dicere: Nunc primò forma est, verumne est dicere, ultimò non est forma præcedens, vel certè, verum id fuit, in antecedenti instanti, vel in tempore interjecto. Non primum, quia si in eodem instanti, in quo, verum est dicere: Nunc primum incipit forma, verum etiam est dicere: Nunc ultimò non est forma, quaro, an duobus illis instantibus inceptionis, & definitionis, convenientibus in unum, respondeat aliquid proportionatum, in tempore successivo, vel non responderet: si in tempore, non responderet quidquam proportiona-

tionatum, Ergo etiam si duo instantia, immediate, penes se ponantur, nihil proportionatum respondet, consequenter, nec sequetur, componi tempus ex indivisibilibus. Quod si, responderet aliquid proportionatum, ergo & in tempore, & in quantitate permanenti, darentur aliqua indivisibilia, realia & physica, contra, quam censeant ordinariè, talia docentes. Rursus, in tempore, quod respondet, non potest esse, nisi tempus, quia in tempore, nihil aliud est, nisi tempus, sicut in aqua, nihil respondet, quod non sit aqua. Si autem responderet tempus, ergo responderet prius & posterius, & tamen non habenti, idq; essentialiter, prius & posterius, non potest respondere, quod est prius & posterius. Forma autem substantialis spiritualis, nec in inceptione, nec in desitione informativa, habet prius & posterius. Non potest etiam dici secundum, quia sequeretur instans, post instans, quod communis sententia non admittit. Non tertium. Quia, si in tempore interjecto, verum est dicere, Ultimum non est, quomodo ultimum non est, si per tempus illud *primum* trahitur, nec habet indivisibilem rationem ultimi. Quæ autem dicta sunt, si dicatur incipere intrinsecè, & desinere extrinsecè, commutatà proportionem, dici possunt, si dicatur, desinere intrinsecè, incipere extrinsecè.

TERTIA DIFFICULTAS est, Istud primum esse, vel primum non esse; item ultimum esse, vel ultimum non esse, vel verificatur, de ipsis terminis motus, vel etiam, de ipso tempore extrinsecò, Ergo si dicatur, primum esse, & ultimum non esse, vel ultimum esse, & primum non esse, &c. sequi post se immediate, non sequetur componi tempus ex instantibus, siquidem istud primum & ultimum, non spectat ad tempus, nec illud importat: si autem verificatur, de ipso tempore extrinsecò, ergo in tempore, datur aliquid primum. Ergo, non est compositum tempus, ex prioribus, & prioribus in infinitum, quæram enim illud primum, estne divisibile: si indivisibile, ergo componitur tempus, ex indivisibilibus; si divisibile, ergo habet prius se, adeoque non est primum de illo ipso priori, quærere restat: an sit divisibile, an indivisibile, redibitq; argumentum factum: His circa communem sententiam pensatis.

DICENDUM est: *Formas substantiales, & impossibiles accidentales, vel secundum se, vel secundum gradum, incipere intrinsecè, & desinere extrinsecè, ita, ut uno, eodemq; instanti inceptions, verum sit dicere: Nunc primum forma est, & de præcedenti; Nunc primum non est. Quod incipiant intrinsecè, Ratio est, quia cum sint indivisibiles, verum est de illis, nunc primum sunt. Rursus, quia sunt causa desitionis aliis formæ, debent esse, adeoque non debent incipere extrinsecè. Et quia se invicem, pati non possunt, non*

per se ultimum, sed per primum non esse desinent. Quamvis autem, physicè loquendo, simul id fiat, tamen non in eodem instanti naturæ; quia prius est inductio formæ novæ, quam expulsio veteris.

Quod autem attinet ad formas accidentales, quæ successivè inducuntur, propter resistantiam contrarii, quomodo inducitur calor, vel quæ successivè, per motum localem propagantur. Tunc si horum inceptio in determinata parte subiecti accipiat, & pro minimo sui Physico, incipiet etiam intrinsecè, & desinet extrinsecè, cur non enim? par erit illarum ratio, cum aliis formis, licet, si sumantur respectu totius illius, quod paulatim disponitur, non sit verum dicere: Nunc primum, est, quia supponitur fuisse in antecedentibus partibus.

Rursus in communi sententia, circa inceptionem, & desitionem rerum, per se successivarum, quale est tempus, motus localis continuus, hoc ordinariè docetur, nempe quod incipiant extrinsecè, seu per ultimum non esse, & quod desinant extrinsecè, per primum non esse.

In communi sententia circa, inceptionem & desitionem rerum successivarum.

PRIMA DIFFICULTAS est, quam urget Ariag: De quo verum est dicere: quod incipiat extrinsecè, verum est dicere; Nunc ultimum non est, de quo autem, verum est dicere: Nunc ultimum non est, de eo verum est dicere, Immediate post, Nunc erit, aliàs falsum esset, quod ultimum non sit. De quo autem, verum est dicere, immediate post; Nunc erit, de eo etiam, verum est dicere, Nunc est, nam omnis propositio ex Aristotele, quæ est vera de præterito, aut futuro, vera etiam erit de præsentī, ut sit propositio de inesse.

SECUNDA DIFFICULTAS est. Quia fundamentum, quod assumit communis sententia, non convincit, habet autem ita. Quia, quod successivum ens incipiat extrinsecè, & desinat extrinsecè, hoc inde est, quia nullum assignari potest instans determinatum, in quo, ita primum vel ultimum sit tempus, ut non prius & prius fuerit, nec est assignabile, instans determinatum, in quo ultimum sit propter easdem partes proportionales. Hæc autem ratio, non convincit, quia multum probat, nam probaret res successivas, nec extrinsecè incipere aut desinere, idq; ex eo, de successivis per se, v.g. de motu, non potest verificari, primum non est, vel ultimum non est, quia quando verum est dicere, ultimum non est, vel inter positionem actuale illius objecti, quod ultimum non est, vel inquam, intercedit immediate tempus divisibile, vel immediate intercedit instans; Si intercedit instans, Ergo dabitur instans, post instans, si intercedit tempus divisibile, ergo falsum fuit dicere, ultimum non est, quia post istud ultimum, est aliud ultimum, correspondens

Idem Medius terminus sic aliter proponitur. Non potest v. g. tempus incipere intrinsecè, ergo nec potest desinere extrinsecè. Probatur consequens: idem non potest tempus incipere intrinsecè, quia non potest de tempore verificari, primò est: sed neque potest verificari, primò non est, quod ipsum probatur: ob multiplicatam partium, quæ sunt in continuo, non potest verificari, quod primò sit, ergo neque propter multiplicatam partium, quæ deficiunt, potest verificari, primò non sunt. Probatur consequentia, iis partibus, & taliter sumptis, applicatur *non est*, quibus partibus, & qualiter sumptis, applicatur *est*, sed propter partium proportionalium infinitatem, non potest applicari *primò esse*; ergo nec applicari poterit *primò non esse*.

TERTIA DIFFICULTAS est: Inceptio, & definitio, debet esse talis & per talia instantia explicari, ut quod incipit, impossibile sit non incipere, & quod definit, impossibile sit, non desinere, alias idem inciperet, & non inciperet, desineret & non desineret; sed si aliqua successiva, inciperent extrinsecè, possibile esset, illa non incipere, quod probatur; quia, de quo verum est dicere, Ultimò non est, quæro, vel adhuc impedibile est esse illius, à Deo, vel nò impedibile: Si est impedibile, ergo illud, quod inciperet, non inciperet, quia, si esse non haberet, non inciperet, tu autem dicis, illud non habere esse: Si autem non est impedibile illud esse. Contrà erit: Quia quidquid à Deo impedibile non est ut existat, illud vel antecedentem habet necessitatem existendi, vel consequentem, nulla autem, ex his necessitatibus, convenit illi termino inceptionis, non antecedens necessitas, existendi, quia hæc est impossibilis, utpote destructiva libertatis Dei, non consequens, quia hæc est, ex suppositione esse, quod pro illo instanti, seu pro ultimo non esse, non censetur haberi, alias si illud, jam haberet, falsa esset propositio, quod ultimò non sit, cum jam esset. *His circa communem doctrinam pensatis:*

DICENDUM est secundò. *Entia successiva, incipere intrinsecè, seu per primum esse, desinere extrinsecè.* Probatur prima pars: Quia si nihil obstat, dicendum est, res incipere, per ipsum esse, ut ita inceptio, & id, quod incipit proportionentur, si nihil obstat, id autem quod incipit esse, est, non autem, non est. Secunda autem pars probatur. Quia si successiva, non desinerent, per primum non esse, non proportionaretur, definitio rei desinenti, desinens enim, dicit non esse, & tamen definitio, importaret esse. Rursus, si successiva non desinerent, per primò non esse, sed per ultimum esse; adhuc definitio illorum, esset impedibilis; quia, cum verum est, de illis dicere, ultimò sunt, adhuc habent esse, si habent, adhuc esse, non habent adhuc suppositionem non esse; si non habent suppositionem, quod non sunt,

possunt adhuc impediri à Deo, ne non sint; si possunt impediri, à Deo, ne non sint, non desinunt, quia quod potest impediri, ne non sit, non definit, sed adhuc est.

OBJICITUR primò. Illud temporis, quod primò est, vel est divisibile, vel indivisibile: Si indivisibile, ergo componimus ens successivum, ex punctis; si divisibile, ergo non est primum, quia est illo prius, illud scilicet, in quod, dividi potest.

RESPONDETUR ex dictis, illud primum temporis, physice spectari, esse minimum physicum, divisibile quidem, sed ita, ut si dividatur, jam non salvetur ratio quanti, nec ratio temporis; illud ergo minimum physicum, quod ponitur, est primum in ratione temporis.

OBJICITUR secundò. Si ens successivum, desineret extrinsecè, etiam verborum Sacramentalium prolatio, desineret extrinsecè. Si desineret extrinsecè, per non esse desineret; si desineret per non esse, causare physice gratiam non possent, nam quod non est, etiam Divinitus, causare physice non potest.

RESPONDETUR. Si Sacramenta causant physice gratiam, non causant per sui definitionem, sed per inceptionem quandam, hoc est, quando ultima syllaba, incipit primò esse, humano modo sensibilis, adeoque in aliquo minimo physico, suæ sensibilitatis humano modo, de quo alias, nam quamvis musicè producat, ultima formæ Sacramentorum syllaba, non definit prolatio formæ, & tamen in a. ite supponitur, producta gratia, ergo apparet, non per definitionem causari gratiam, à Sacramentis.

OBJICITUR tertio. Etiam minimum illud temporis habet partes, priorem & posteriorem. Ergo non potest de illo dici primò est.

RESPONDETUR. Habet partes, sed quarum neutra per se, est tempus, ut dictum supra.

DIFFICULTAS III.

Resolvuntur reliqua, idem concernentia.

QUÆRES primò. *Quid sit sentiendum de doctrina recentioris Suar: quam proponit, Disp. 2. de motu Sect. 2. §. 8. Circa hanc illius doctrinam*

ASSERO primò. *Forma substantialis, vel accidentalis, impossibilis, respectu unius, ejusdem instantis, non potest incipere, & desinere intrinsecè.*

RATIO, quia tales formæ, vi talis inceptionis, & definitionis, important coexistentiam, pro illo instanti, utriusque formæ, quod tamen supponitur, saltem naturaliter, non posse fieri.

ASSERO secundò. *Antequam verum sit dicere: Nunc non est primò forma, verum quidem est dicere, ultimò est forma, sed tamen, per hoc, non salvatur definitio, de qua hic,*

RATIO prioris est, quia hoc ipso, si datur primò

mò non esse, debuit præcedere ultimò esse, qui enim primò nunc non comedit, hoc ipso, ultimò debuit comedisse. Ratio posterioris est, quia hùc quæritur, de definitione, quæ inferat non esse, in impedibile etiam à Deo, ultimum autem esse, non est tale.

ASSERO tertio. *Quòd in omni inceptioe, sit duplex definitio; & in omni definitione, duplex inceptio*, attendendo ad naturalem rerum ordinem. In inceptioe enim, est duplex definitio, quia est, & definitio formæ antecedentis, & definitio, negationis, præsentis formæ: & in omni definitione est duplex inceptio. Inceptio scilicet formæ subsequæ, & inceptio negatæ negationis definitionis. Comparando ergo, inceptionem formæ, cum definitione, negationis præsentis formæ, quando verum erit dicere: Nunc primò est forma, verum erit etià dicere, nunc ultimò non est, negatio definitionis formæ præsentis, quo in sensu salvari potest extrinseca ejus inceptio, sed hæc inceptio, Analogicè se habet, ad hanc, de qua in præsentia; nam quamvis involvat non esse, quod commune est, imò formalisat inceptionem extrinsecam, non est tamen extrinseca durationi rei, sed conjuncta illi, si autem esset verè extrinseca, non involveret esse rei.

QUÆRES secundo. *Quid sit sentiendum, de doctrina Pontii, Disp. 47. Q. 4.* qui asserit, supposito etiam, quòd tempus, constet in infinitum divisibilibus, non esse tamen necesse, ad explanationem inceptionis & definitionis rerum, adhibere extrinseca instantia.

ASSERO, *tenendum hoc non esse.*

RATIO, quia, quòd incipit intrinsecè, de illo, verum est dicere, primò est, hoc autem non posset verificari, supposità compositione temporis, & in infinitum divisibilibus: Quod ipsum probatur, de quo verificatur, primò est, vel est, habens partes priores & posteriores, vel non est habens: Si non est habens, sententiam deseris; Si est habens, Ergo illud primum, non est primum, sed dantur partes illo priores.

DICES primò. Potest dici, quòd motus hodiernus, incipiat hodiè, & quòd desinat, post diem hodiernam.

RESPONDETUR. Potest quidem dici: Nunc vulgariter incipit, hodiernus motus, sed non potest dici: Nunc primò, propter rationem, supra adlatam.

DICES secundo. Incipere rem aliquam esse, est idem, ac esse, pro aliquo tempore, & immediate ante, non fuisse, sed verum est dicere, quòd motus hodiernus, sit hodiè, & quòd non fuerit ante. Ergo potest dici de illo, quòd hodiè inceperit.

RESPONDETUR. Motum hodiernum incepisse Nunc, seu hodiè, vulgariter, sed non hodiè, neque nunc, quòd sit primò, & per exclusionem prioris & posterioris.

DICES tertio cum eodem, Qui dicunt, quòd motus incipiat in instanti extrinseco, in quo, verum est dicere, jam non est, & immediate, post erit, debent admittere, quòd immediate post erit.

RESPONDETUR. Hoc quidem est verum, quòd id debeant admittere, sed quòd id, salvere possint, conformiter ad sua principia, ut tenendo partes proportionales, non admittant extrinseca instantia, hoc erat probandum. Nam sicut non datur, primò esse, nec dari potest, immediate erit, tam enim illud primum non potest esse primum, quia in infinitum divisibile, quàm non potest esse immediatum, quia etiam illud immediatum, est in infinitum divisibile.

QUÆRES tertio. *An id, quòd natura sua natum est, incipere intrinsecè, & totum simul, qualis est, v.g. Angelus & gratia, possit incipere extrinsecè, & succedere?* v.g. an possit Deus facere, ut ad gratiam producendam, assumatur forma sacramentalis, quæ necessariò est successiva, ut, quæ successiva, producat gratiam, ita, ut ejus productione, successivum aliquid, etiam in tempore, proportionetur, & de hoc est major difficultas, nam quòd possit, definire intrinsecè, & incipere intrinsecè, id, quòd natum est incipere intrinsecè, & definire extrinsecè, probat vel hoc ipsum, quòd miraculosè possint, duæ formæ substantiales, secum permanere, multò magis se compati, ut una scilicet, altera sit primò; ad priorem ergo illam difficultatem quòd attinet.

ASSERO primò. *Quòd partes jam transactæ, si dum actu existunt, nihil erant operata, dum non existunt, divinitus assumi non possunt, ad productionem gratiæ, vel ad aliquid causandum Physicè.*

RATIO, quia ad elevabilitatem, & causalitatem physicam requiritur existentia, de quo aliàs actum, fuitq; sermo etiam in materia de causalitate Sacramentorum.

ASSERO secundo. *Quòd etiam Divinitus fieri non possit, ut gratia, secundum suam præcise entitatem spectata, per partes producat, v.g. ut unus gradus gratiæ, per partes producat.*

RATIO, quia quòd non habet partes, implicatq; ut illas habeat, etiam Deus non potest facere, ut producat per partes: nam & non haberet partes, quia ei implicat, & haberet, quia per partes produceretur, unus autem v.g. gradus, non habet partes.

ASSERO tertio. *Id quòd existit forma Sacramentalis, actu sensibilis, humano modo, dupliciter assumi potest, ad producendam gratiam.* PRIMò, ut actio illius sit productio & conservatio gratiæ: Si priori modo, assumatur ad producendam gratiam, actio illius, necessariò instantanea erit, non habebit enim prius, & posterius; quòd si posteriori modo assumatur, scilicet, ut circa gratiam, non

non solum rationem primò producentis, sed etiam rationem primò conservantis, habeat, tunc non erit necesse, illam actionem esse indivisibilem.

RATIO, quia illius gratiæ conservatio, potest etiam in tempore fieri.

ASSERO quartò. *Etiā Divinitus fieri non potest, ut quando, non est aliqua pars Sacramenti, quæ supponitur causasse gratiam, succedens pars, continuat ejusdem actionem, si forte aliquam haberet.*

RATIO, quia actio, est essentialis dependentia

ab hoc principio. Ergo ab alio pendere & continuari non potest.

ASSERO quintò, *partes antecedentes formæ, v.g. producere gratiam, in aliquo sui, hoc est, in illo complemento, illius pronuntiationis, constituentes, & complentes ultimam formam, reddentes ultimam syllabam, primò, humano modo sensibilem.*

RATIO, quia in ante, non possunt illam producere, aliàs maneret aliquis v.g. absolutus, idq; per infusionem gratiæ, ante prolationem formæ, sed de hoc in materia de Sacramentis.

DISPUTATIO XIII.

De Ubi, Duratione & Tempore.

Ubi, est terminus motus, sed non semper motu acquiritur. Nam Adam habuit locum in paradyso, nec tamen illum acquisivit per motum, sed per sui productionem in illo loco; quia tamen etiam motu acquiritur, rectè, post tractationem de motu, ejus consideratio adjungitur, succedet postea, Duratio, & Tempus.

QUÆSTIO I.

Quid Locus?

Locus, dupliciter spectari potest, primò, secundum quod, dicit formaliter, præsentiam hic: & hic locus intrinsecus, vocatur Ubi. Secundò spectari potest locus extrinsecè, pro contentivo Ubicorum eorumq; ambitivo.

DIFFICULTAS I.

Quid definitivè Locus extrinsecus?

Definit Locum Aristot. *Quòd, sit ultima superficies corporis continentis immobilis, 4. Physic. tex. 39. & 41. Dicitur ultima superficies, ad conditionem, à loco improprio, qualis est Civitas, regio, &c. & ut ostendatur, quòd quamvis ipsa superficies, postea cingatur alià superficie, quia non cingitur prout cingit, & per se loquendo, sed secundum quod corpus est, id eò adhuc erit ultima superficies, vel certè dicitur esse superficies, quæ, quæ talis, non indiget uniri, sed solum esse contigua. Ly autem superficies, non debet sumi, prout est de prædicamento quantitatis, importatq; extensionem, in Longum & Latum, sed prout dicit Continentiam rei. Dicitur autem esse immobilis, ut distingatur à loco improprio, quale est vas, ve-*

lis &c. quid autem significet hæc immobilitas, infra dicitur. Probatur bonitas definitionis, quia convenit Omni, Soli, & Semper, proceditque per prima prædicata.

Dices primò. Si locus, est dicta superficies, sequitur, quòd, qui habet plures superficies, ille sit in pluribus locis, adeoq; virgam aquæ infixam, quæ habet superficiem, aquam & aerem, esse in duplici loco: sequitur item, quòd si duo corpora se penetrarent, & haberent eandem superficiem ambientem, quòd essent in uno loco, & tamen dicuntur, duo esse locata.

RESPONDETUR, plures illic esse superficies materiales, formaliter autem est una, quia omnes illæ conveniunt in ratione formali continentis immobilis, secundum eundem locum immobilem & idem Ubi. Corpora illa penetrata, hoc ipso, quia penetrata sunt, sunt in eodem loco, quamvis autem sint plura locata, non sequitur plurificari loca, quia multiplicatis subiectis denominationum, non est necesse multiplicari formas, sic plura essent alba, quamvis una replicata albedine dealbarentur, quòd etiam in id resolvitur, quia usus obtinuit, ut locatum multiplicetur, non per ordinem ad locum, sed rei, quæ locatur.

Dices secundò ex 4. Physic. tex. 3. Tam locus debet esse adæquatus corpori, quam ipse locus, debet adæquate occupari, quorum neutrum dictæ superficiæ convenit, idq; ideo, quia continens, est majus contento; & si illa superficies est adæquata locato, à centro locati descripti circuli ad superficiem, concavam loci, & ad superficiem convexam, tunc illi circuli æquales esse deberent, quòd est contra Mathematicos.

RESPONDET Averroes, Locum debere esse æqualem locato, non ratione dimensionis, sed ratione continentis, quia scilicet nulla est pars

† gg 2

locat-